

so te izvabile takó daleč iz varnega zavetja preljubih starišev, zgrešila si pravi pot in zdaj stojiš sredi teh zapeljivih stvarce ter ne znaš domóv. — Da, da, le me glej, vidim te, vidim, kako plaho se oziraš okoli, in kako tesno ti je srcece v nežnih, mladih prsih. Zgrešila si pot, in zdaj ne znaš domóv, kjer te takó pristréno ljubijo in morda vže jočejo po tebi: — oče, mati, bratei, sestrice tvoje, kje so? Kako me gledaš! In vender se ne bojiš? Kdo ti daje poguma? — Da, slišala si, da prebiva in čuje Bog nad teboj, in On je, ki zna in more pomagati v vsakej zadrégi. Upaj nanj, otročiček moj ljubi! tudi tebi pomóre zdaj še iz tvoje zadrége; — ali nekaj te prosim, da ne zabiš nikoli in to je, poslušaj: Mnogo sladkih prilizovalcev in zapeljivcev te bode izpremljalo v tvojem poznejšem življenji, o takrat, takrat ne hodi takó lehkomišelnó in zaupno v vablivo omamno veselje. Bog, ki je nad nami v svitlih nebesih, ne more in tudi ne sme vselej pomagati v takih priložnostih. Dal ti je um, s katerim se čuvaj in brani zlá, in dal ti je prósto voljo, — blagor ti, ako ne kreneš s pravega póta! Tvoja krepóst se bode mérila po tem dvojnem merilu, in gledalo se bode na to, kako si slušala glas svarižoče te vesti, katero ti je dal Gospod, tvoj Bog, za voditeljico tvojemu življenju. In zdaj — z Bogom! Ostani mi zdrava, Dragica moja! *Ivan. T.*

— x —

Libuša.

(Česka pripovedka.)

Na zlatem Višegradu je vladal knez Krak. Ljudje so ga ljubili, ker je bil moder in pravičen. Ko je umrl, zapustil je tri hčere: Kazo, Teto in Libušo.

Kaza je poznala vsako travo in njeno zdravilno moč. Čehi so mislili, da je čarovnica.

Teta je učila ljudi spoznavati bogove in jih častiti. Grad Tetin ima svoje imé od nje.

Libuša je bila najmlajša ali modrejša in krasnejša od sester. Zato je postala knéginja.

Vladala je dobro, pravično je sodila, in je bila ljubezniva bogatinu in beraču. Zato jo je spoštovalo vse ljudstvo.

Nekdaj se razpjeta dva brata, Hrudoš in Staglav zaradi očetove dedovine. Hrudoš je hotel imeti vse sam, ter ni hotel bratu ničesar prepustiti. Zato pokliče Libuša lehe in vladike na sveti Višegrad, da bi se posvetovali o pravu.

Zberó se, da bi sodili bratoma. Kneginja pride v belej obleki in sede na visok stol. Poleg nje sedejo tri krasne device. Jedna je držala oster meč, druga čisto vodo, a tretja je kurila na žrtveniku.

Vse utihne. Libuša vstane in reče: „Hrudoš in Staglav, sinova Klenova, rodna brata! Moja volja je, da bi vidva vladala skupaj vsemu imenju, katerega je vama zapustil oče. Taka je bila navada pri nas do sedaj.“

Lehi in vladike so hvalili izrek kneginje in mlajši Staglav je bil zadovoljen z njim. Ali Hrudoš ne takó; on skoči srdit na nogi, razjezi se in zavpije na vse grlo: „Sramota možakom, katerim vlada ženska!“

Te besede razžalijo kneginjo. Ni hotela vladati dalje. Lehi in vladike so se jezili nad Hrudošem in prosili kneginjo, naj bi si izbrala moža, njega bi slušali kakor kneza.

Knjeginja ukaže osedlati svojega konja belca. Izmed lehov in vladik izbere dvanajst poslancev, dá jim zlat plašč, belo žezlo in knezov klobuk, rekoč: „Jездite za mojim beleem. Našli bodete moža sedečega pri železnej mizi in jedečega v senci velikega drevesa. Moj belec se bode ustavil pred njim in pokleknil pred njega; ogrnite ga s knežovo opravo in pripeljite ga na Višegrad. Ta je moj izvoljeni in vaš knez.

Odravajo se poslanci za belcem; dirjal je pred njimi, da so mogli komaj za njim. Jezdili so še dolgo preko gor in dolin, preplavali vže Moldavo in Labo in prišli k Stadicem.

Tam zdirja Libušin belec po novo izoranej njivi, ustavi se in pokloni pred oračem. Poslanci prijezdijo in najdejo vladiko Premisla sedečega na preobrnenem plugu; na železnem lemeži je imel svoj kruh kakor na mizi, košato drevo mu je delalo senco, a voli so se pasli po njivi.

Poslanci spoznajo svojega novega kneza, globoko se mu priklónejo, povedó mu Libušino voljo in mu izročé plašč, žezlo in klobuk.

Kadar vidi Premisl to, zgrabi svojo leskovo palico, vtakne jo v tla, nagrebe prsti okolo nje, kakor bi sadil drevo, in glej! palica ozeleni in požene tri mladike. Ali dve se posušite, a tretja raste tem krepkeje in dozori sad na njej. Premisl reče: „Poslanci Libušini in naroda českega! Orača kličete na prestol, predno je dokončal svoje delo. Ako bi bil potegnil moj plug brazdo do meje, ostala bi Česka neodvisna na veke. Tri mladike pa naznanjajo vašej kneginji tri sinove; dva bodeta zvenéla predno doraseta, a tretji bode vladal na prestolu.“

Poslanci se čudijo Premislu, opravijo ga z zlatim plaščem, dajo mu žezlo v roko in ga pokrijejo s klobukom. Belec sam priskače, ter pusti mirno sestí novega gospodarja na svoj hrbet. Veseli se vrnejo na dvor Libušin.

Radovala se je Libuša svojega možá, radoval se je narod novega kneza. A Premisl je bil s seboj prinesel na Višegrad leseno torbo in črevlje iz ličja v znamenje, da je prišel iz kmetskega stanu na prestol. Kadar so njegovi sinovi in vnuki ugledali torbo in črevlje, spominali so se svojega deda Premisla; spominali so se, da je bil kmet in se čuvali ošabnosti.

Leska na njivi Premislovej se je razrasla in zarasla vso njivo. A občini, katerej je pripadala njiva, dali so kralji česki za spomin pravico, da jej ni bilo treba plačevati drugega davka nego merico lešnikov.

Zidanje Prage.

Premisl sklene sezidati mesto na primernem kraju. Posvetuje se o tem z Libušo. Libuša gre iz svojega grada Libušina in pelje Premisla na visoko goro. Pokaže mu grič v daljavi in reče:

„Glej, ondú, kjer se izliva Brusnica v Veltavo, stoji grič. Ta kraj sem si izbrala za novo mesto.“

Sedeta na konja in jezdita na ta grič in ukažeta delavcem, da bi začeli zidati mesto.